

Č. j.: 9116/2023-NBÚ/80
Sp. zn.: 80-22063/2023

Praha 27. listopadu 2023

R O Z H O D N U T Í

Národní bezpečnostní úřad (dále jen „NBÚ“), jakožto správní orgán příslušný k projednání přestupku podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), po řízení provedeném podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), rozhodl v přestupkové věci **České republiky –Kanceláře prezidenta republiky, Pražský hrad, 119 08 Praha 1, IČO: 48136000** (dále jen „účastník řízení“) takto:

- I. **Účastník řízení je vinen ze spáchání přestupku podle § 153 odst. 1 písm. g) zákona, kterého se dopustil tím, že jako původce vyznačil dne 27. 6. 2022 stupeň utajení Tajné na dokumentech původně evidovaných pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP, aniž by byly informace v nich obsažené uvedeny v seznamu utajovaných informací, a aniž by jejich vyzrazení nebo zneužití mohlo způsobit vážnou újmu zájmu České republiky.**
- II. **Účastník řízení je vinen ze spáchání přestupku podle § 153 odst. 1 písm. g) zákona, kterého se dopustil tím, že jako původce vyznačil dne 27. 6. 2022 stupeň utajení Tajné na dokumentu původně evidovaném pod č. j. T 14/2022-OST-OLP, aniž by vyzrazení nebo zneužití informací v tomto dokumentu obsažených mohlo způsobit vážnou újmu zájmu České republiky.**
- III. **Účastníku řízení se podle § 153 odst. 2 písm. a) zákona ukládá pokuta ve výši 30.000,-Kč, slovy: třicet tisíc korun českých.**
- IV. **Účastníku řízení se podle § 95 odst. 1 zákona o přestupcích ukládá povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000,- Kč, slovy: jeden tisíc korun českých.**

Pokuta a náhrada nákladů řízení jsou splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na bankovní účet NBÚ, vedený u České národní banky pobočka Praha 1, číslo účtu: 19-105881/0710, variabilní symbol: 96 0000 0770, konstantní symbol: 1148.

Odůvodnění:

I.

Podezření na možné spáchání přestupku vyvstalo na základě informací uveřejněných v článku ze dne 3. 2. 2023 na adrese www.seznamzpravy.cz pod názvem „Hrad utajil Zemanův dopis, který měl zajistit beztrestnost Mynářovi“.

Z obsahu uvedeného článku vyplývá, že prezident republiky Miloš Zeman měl požádat předsedu vlády ČR o kontrasignaci abolicie, přičemž dokumenty související s předmětnou žádostí nebyly poskytnuty na základě žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, s odůvodněním, že se jedná o utajované dokumenty stupně utajení Tajné, evidované pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP.

Na základě uvedeného NBÚ dne 7. 2. 2023 vyzval v souladu s § 137 odst. 1 správního řádu tehdejší bezpečnostní ředitelka účastníka řízení k podání vysvětlení, zejména o zodpovězení otázky, zda je jí známo, kdo je původcem předmětných utajovaných dokumentů č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP. V případě, že původcem předmětných utajovaných dokumentů je účastník řízení, byla tehdejší bezpečnostní ředitelka požádána o sdělení, z jakého důvodu byly utajované informace, které jsou obsahem předmětných utajovaných dokumentů, klasifikovány stupněm utajení Tajné a pod jakou položkou v seznamu utajovaných informací vydaném nařízením vlády č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 522/2005 Sb.“) jsou tyto utajované informace uvedeny. Dále byla tehdejší bezpečnostní ředitelka požádána o sdělení, kdy předmětné dokumenty vznikly a zda byl stupeň utajení Tajné na těchto dokumentech vyznačen při jejich vzniku, respektive kdy byl na předmětných dokumentech vyznačen.

Tehdejší bezpečnostní ředitelka sdělila NBÚ, že původcem utajovaných dokumentů s č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP je prezident republiky a že dokumenty po právní stránce zkontroloval ředitel odboru legislativního a právního účastníka řízení, který je uveden v jednacím protokolu jako zpracovatel. dále uvedla, že oba dokumenty přímo souvisí s obsahem jiného utajovaného dokumentu, jehož původcem je rovněž účastník řízení, a to s dokumentem evidovaným pod č. j. T 14/2022-OST-OLP a že všechny tři předmětné dokumenty klasifikoval původce utajovaných dokumentů stupněm utajení Tajné podle přílohy č. 17 bodu č. 3 nařízení vlády č. 522/2005 Sb. Podle sdělení dokumenty vznikly 27. 6. 2022, stupeň utajení na nich byl vyznačen při jejich vzniku a dokumenty byly vytvořeny v zabezpečené oblasti č. 1 stupně utajení PŘÍSNĚ TAJNÉ na certifikovaném informačním systému stupně utajení PŘÍSNĚ TAJNÉ a veškerá manipulace s nimi byla zaznamenána v příslušných administrativních pomůckách.

S ohledem na skutečnost, že předmětné utajované dokumenty byly klasifikovány stupněm utajení Tajné na základě přílohy definující utajované informace v oblasti působnosti Úřadu vlády ČR, a na skutečnost, že byly zaslány na Úřad vlády ČR, dne 15. 3. 2023 požádal NBÚ v dané věci o vyjádření rovněž bezpečnostního ředitele Úřadu vlády ČR Ten byl konkrétně požádán o sdělení, zda se ztotožňuje s podřazením informací, které jsou obsahem předmětných utajovaných dokumentů, pod uvedenou položku v seznamu utajovaných informací, a o sdělení, zda žádosti o kontrasignaci abolicie, které jsou adresovány předsedovi vlády ČR, bývají standardně utajovány či zda se jedná o ojedinělý případ, a zda vyřazení předmětných utajovaných informací neoprávněné osobě nebo jejich zneužití může v souladu s ustanovením § 4 písm. b) zákona způsobit vážnou újmu zájmům České republiky.

Bezpečnostní ředitel Úřadu vlády ČR ve své odpovědi sdělil, že důvody utajení předmětných dokumentů spadají v souladu se zákonem plně do kompetence jejich původce a Úřad vlády ČR v okamžiku jejich doručení nedisponoval žádnými informacemi, které by mohly signalizovat nezbytnost revize obsahově formálního posouzení klasifikace utajovaných informací. Z dokumentů (s akcentem na dokument č.j. T14/2022-OST-OLP) nebylo Úřadu vlády ČR zřejmé, z jakých pramenných zdrojů vycházejí a jaké argumentační portfolio vedlo původce k nutnosti klasifikovat tyto informace stupněm utajení Tajné. Dále sdělil, že Úřad vlády ČR nemůže posoudit ani samostatně hodnotit veškeré možné důvody a motivy původce k využití přílohy č. 17 bodu 3 nařízení vlády č. 522/2005 Sb. V souvislosti s dotazem na řešení obdobných případů s žádostmi o kontrasignaci abolicie uvedl, že na Úřadu vlády ČR nebyla dohledána žádná obdobná žádost směřovaná předsedovi vlády ČR.

Dne 13. 4. 2023 se NBÚ v rámci úkonů podle § 137 odst. 1 správního řádu obrátil na současnou bezpečnostní ředitelku účastníka řízení s výzvou k podání vysvětlení, z jakého důvodu byly utajované informace, které jsou obsahem předmětných utajovaných dokumentů, podřazeny pod bod č. 3 přílohy č. 17 nařízení vlády č. 522/2005 Sb., která definuje utajované informace v oblasti působnosti Úřadu vlády České republiky, z jakého důvodu byly utajované informace, které jsou obsahem předmětných utajovaných dokumentů, klasifikovány stupněm utajení Tajné a zda žádosti o kontrasignaci abolicie, které jsou adresovány předsedovi vlády ČR, bývají standardně utajovány či zda jde nyní o ojedinělý případ, a zda vyzrazení předmětných utajovaných informací neoprávněně osobě nebo jejich zneužití může v souladu s § 3 odst. 3 a § 4 písm. b) zákona způsobit vážnou újmu zájmům České republiky. V kladném případě byla , požádána o uvedení konkrétních následků, které mohou nastat v případě vyzrazení těchto utajovaných informací nebo jejich zneužití.

Současná bezpečnostní ředitelka účastníka řízení dne 7. 6. 2023 sdělila NBÚ, že bylo ze strany účastníka řízení provedeno přezkoumání informací na dokumentech vedených pod č. j. T 14/2022-OST-OLP, T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP podle § 22 odst. 4 zákona a že byla provedena změna stupně utajení na předmětných dokumentech tak, aby stupeň utajení odpovídal požadavku zákona a příslušné položce seznamu utajovaných informací. Konkrétně uvedla, že v případě dokumentu č. j. T 14/2022-OST-OLP byl stupeň utajení změněn na stupeň utajení VYHRAZENÉ a v případě dokumentů č. j. T 15/2022-OST-OLP a č. j. T 16/2022-OST-OLP byl stupeň utajení zrušen. Zároveň nová bezpečnostní ředitelka účastníka řízení uvedla, že odůvodnění popsaného postupu účastníka řízení jako původce dokumentů je NBÚ plně k dispozici k přezkoumání.

II.

NBÚ vyhodnotil zjištěné skutečnosti a na základě úkonů před zahájením správního řízení dospěl k závěru, že mohla být naplněna skutková podstata přestupku podle § 153 odst. 1 písm. g) zákona.

Dne 24. 8. 2023 proto NBÚ oznámil účastníku řízení zahájení přestupkového řízení o přestupku podle § 153 odst. 1 písm. g) zákona, kterého se účastník řízení mohl dopustit tím, že jako původce vyznačil stupeň utajení Tajné na dokumentech evidovaných pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP, aniž by byly informace v nich obsažené uvedeny v seznamu utajovaných informací a aniž by jejich vyzrazení nebo zneužití mohlo způsobit vážnou újmu zájmu České republiky a tím, že jako původce vyznačil stupeň utajení Tajné na dokumentu evidovaném pod č. j. T 14/2022-OST-OLP, aniž by vyzrazení nebo zneužití informací v tomto dokumentu obsažených mohlo způsobit vážnou újmu zájmu České republiky.

V rámci správního řízení NBÚ vyzval účastníka řízení k zaslání předmětného odůvodnění postupu původce, popř. k dalšímu vyjádření se k dané věci.

Dne 13. 9. 2023 obdržel NBÚ kopii utajovaného dokumentu, který účastník řízení jako původce eviduje pod č. j. V42/2023-KPR/OST-OBŘ a který se týká odůvodnění postupu původce při změně stupně utajení na dokumentu evidovaném pod č. j. T 14/2022-OST-OLP a zrušení stupně utajení na dokumentech evidovaných pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP. Na uvedeném dokumentu č. j. V42/2023-KPR/OST-OBŘ jsou podepsáni . a . MBA. Účastník řízení zároveň zaslal pod č. j. KPR 2893/2023 vyjádření, ve kterém mimo jiné uvádí:

„K rozhodnutí o zrušení stupně utajení u dokumentů sp. zn. T15/2022-OST-OLP a sp. zn. T16/2022-OST-OLP a o změně stupně utajení u dokumentu sp. zn. T14/2022-OST-OLP, došlo rozhodnutím ze dne 2. června 2023. O rozhodnutí byl obratem informován předseda vlády, jakožto adresát informací.

K přezkumu dle § 22 zákona došlo bezodkladně po zjištění nejasností v této věci, resp. po upozornění a konzultaci ze strany NBÚ. Přezkum byl proveden náležitě a bez zbytečného odkladu ihned jakmile došlo v rámci KPR k personálnímu obsazení pozic působících pro provedení takového přezkumu a současně v okamžiku, kdy se kompetentní pracovníci seznámili s dostupnými informacemi k dané věci. Nová administrativa KPR neprodleně po svém nástupu provedla s náležitou péčí nestrannou a nezáužatou revizi předmětných dokumentů, přičemž, v návaznosti na svá zjištění provedla přezkum dle § 22 zákona a přijala a aplikovala závěry, které z něj vyplynuly a přijatá zákonná opatření, o nichž byly informovány všechny příslušné osoby.

Vzhledem k tomu, že shora uvedené dokumenty byly předmětem i dotazu třetích osob v rámci zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „Inf. zákon“) a danou problematikou se zabýval i Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „ÚOOÚ“), komunikovalo KPR přezkum, resp. závěry z něj vyplývající i žadateli dle Inf. zákona, který poskytnutí, resp. neposkytnutí relevantních dokumentů již dále nezpochyboval. Taktéž ÚOOÚ byl o proběhlém přezkumu řádně informován.

KPR, resp. aktuální administrativa KPR k problematice přezkumu přistoupila zodpovědně a s řádnou péčí, vyvstalé nejasnosti řešila bez zbytečného odkladu, svůj záměr, jakož i předmětné závěry komunikovala se všemi dotčenými subjekty včetně NBÚ.

Rozhodnutí prezidenta republiky o aboliaci zasílané ke kontrasignaci předsedovi vlády nejsou běžně utajována, rozhodnutí o utajení v případě těchto předmětných dokumentů bylo naprostou výjimkou učiněnou ze strany předchozí administrativy KPR. O důvodech tohoto kroku může aktuální administrativa KPR pouze spekulovat. Rozhodnutí neobsahují utajované informace. Neevidujeme žádný písemný dokument, na základě, kterého bylo rozhodnuto o utajení výše uvedených písemností. S ohledem na uvedené tedy nedokážeme určit přesný důvod utajení písemností.

Při přezkumu dokumentu T14/2022-OST-OLP nebylo shledáno, že by případné vyzrazení informace mělo za následek vážnou újmu České republiky. Nicméně informace v dokumentu obsažené se v obdobné podobě nacházejí i v jiných dokumentech KPR ve stupni utajení Vyhrazené, přičemž odpovídají položce 4 přílohy č. 13 k nařízení vlády č. 522/2005 Sb.

Závěrem doplňujeme, že celá záležitost byla široce medializována a komentována, a to i ze strany samotných aktérů předchozí administrativy.“

Účastník řízení ve vyjádření dále uvedl, že shora uvedeným skutečnostem by měl NBÚ přihlédnout při posuzování skutečnosti, zda byl či nebyl přestupek spáchán, jakož i v rámci volného správního uvážení při stanovení pokuty za spáchání případného přestupku, kdy by mělo být vzato v úvahu proaktivní jednání nové administrativy účastníka řízení, které bylo zcela konformní se zákonem. Účastník řízení dodal, že NBÚ by měl přihlédnout k nestandardním okolnostem daného případu a následného postupu ze strany aktuální administrativy účastníka řízení, kdy je zjevné, že došlo k přezkumu a náprava tak byla zjednána. K uvedenému vyjádření účastník řízení přiložil rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Pro vyjasnění a upřesnění dosud zjištěných informací se NBÚ dne 22. 9. 2023 obrátil na ředitele odboru legislativního a právního účastníka řízení s žádostí o vyjádření se v dané věci, konkrétně byl požádán o zodpovězení následujících dotazů: 1) Z jakého důvodu byly informace, které jsou obsahem předmětných dokumentů, klasifikovány stupněm utajení Tajné. 2) Zda utajit předmětné dokumenty bylo rozhodnutím jeho vlastním, popřípadě zda by mohl uvést skutečnosti, které ho vedly k výsledné klasifikaci předmětných dokumentů. 3) Zda dostal pokyn dokumenty utajit, popř. od koho takový pokyn vzešel. 4) Nakonec byl požádán o upřesnění, z jakého důvodu byly informace, které jsou obsahem předmětných dokumentů, podřazeny pod bod č. 3 přílohy č. 17 nařízení vlády č. 522/2005 Sb., která definuje utajované informace v oblasti působnosti Úřadu vlády České republiky.

K bodům 1, 2 a 3 žádosti uvedl: „S dokumenty T14/2022-OST-OLP, T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP nemám nic společného, až na to, že když již bylo vše hotovo, včetně vyznačení stupně utajení, byly mi tyto dokumenty předány ke zhlédnutí a v důsledku toho jsem podepsán i na jednacím protokolu. Zpracovatelem uvedených dokumentů jsem nemohl být i proto, že tyto dokumenty se opíraly o údaje, které jsem neznal a nemohl jsem je znát. Po obdržení těchto dokumentů jsem se tázal bývalé bezpečnostní ředitelky, jak je možné, že do č. j. těchto dokumentů je zapracována i zkratka „OLP“, neboli Odbor legislativy a práva, jehož jsem ředitelem; sdělila mi, že je to proto, že jí bylo řečeno (neuvědla kým), že zpracovatelem jsem já.“ K bodu 4 žádosti uvedl: „Byl jsem bývalou bezpečnostní ředitelkou, telefonicky informován, že uvedený odkaz na přílohu č. 17 nařízení vlády č. 522/2005 Sb. bude použit, bližší informace k tomu však nemám.“

V rámci přestupkového řízení NBÚ dále vyzval účastníka řízení k zaslání kopie dokumentů původně evidovaných pod č. j. T 14/2022-OST-OLP, T 15/2022-OST-OLP, T 16/2022-OST-OLP a dále o zaslání kopie příslušné části jednacích protokolů, kde je zachycen životní cyklus předmětných dokumentů.

Pro potřeby seznámení se se všemi relevantními dokumenty, kterými účastník řízení v dané věci disponuje, a popřípadě pro zajištění důkazního materiálu se dne 11. 10. 2023 dostavily oprávněné úřední osoby NBÚ do sídla účastníka řízení. Pro potřeby správního řízení byla na místě vyhotovena kopie návrhu na zahájení přezkumu předmětných dokumentů ze dne 27. 4. 2023, kopie jednacích protokolů, kde je zaznamenán vznik a pohyb předmětných dokumentů a jsou zde uvedeny a podepsány osoby, které s dokumenty nakládaly, konkrétně prezident republiky, ředitel odboru legislativního a právního účastníka řízení a bývalá bezpečnostní ředitelka účastníka řízení, dále byla vyhotovena kopie dokumentů původně evidovaných pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP. Kopii dokumentu původně evidovaného pod č. j. T 14/2022-OST-OLP, nyní V 47/2023-KPR/OST NBÚ obdržel dne 16. 10. 2023. Tento dokument je v NBÚ zaevidován pod č. j. V 477/2023-NBÚ/80 a je ve spise veden odděleně.

III.

NBÚ následně dospěl k závěru, že skutkový stav byl dostatečně zjištěn, že disponuje podklady pro rozhodnutí ve věci a účastníku řízení bylo umožněno seznámit se se spisovým materiálem.

V daném případě musel NBÚ posoudit a zhodnotit postupy účastníka řízení, které vedly ke klasifikaci utajovaných dokumentů a vyjádření osob, které u účastníka řízení působily v době zpracování předmětných dokumentů a dále osob, které u účastníka řízení působí v současné době.

Bývalá bezpečnostní ředitelka i , který je v jednacím protokolu uveden jako zpracovatel předmětných dokumentů, se při komunikaci se správním orgánem ve svých vyjádřeních omezili vždy na stručné konstatování faktů a postup původce podrobněji nepopsali a nezdůvodnili. NBÚ se nepodařilo zjistit, jaký byl důvod přiřazení předmětných informací pod přílohu

č. 17 bod č. 3 nařízení vlády č. 522/2005 Sb., tedy jaká byla skutečná motivace původce aplikovat položku ze Seznamu utajovaných informací v působnosti Úřadu vlády a klasifikovat informace stupněm utajení Tajné.

Z vyjádření nové bezpečnostní ředitelky účastníka řízení a rovněž z vyjádření bezpečnostního ředitele Úřadu vlády České republiky, plyne, že rozhodnutí prezidenta republiky o aboliaci zasílané ke kontrasignaci předsedovi vlády ČR nejsou běžně utajována. Nová bezpečnostní ředitelka se výslovně vyjádřila tak, že rozhodnutí o utajení v případech předmětných dokumentů bylo naprostou výjimkou učiněnou ze strany předchozí administrativy účastníka řízení. Dodala, že o důvodech tohoto kroku může aktuální administrativa účastníka řízení pouze spekulovat a že rozhodnutí o aboliaci neobsahují utajované informace. Podle sdělení nové bezpečnostní ředitelky písemné odůvodnění klasifikace utajovaných dokumentů stupněm utajení Tajné nebylo dohledáno a stávající zaměstnanci nedokážou přesný důvod postupu předchozí administrativy účastníka řízení určit.

Po přezkumu všech tří dokumentů nová bezpečnostní ředitelka konstatovala, že rozhodnutí o aboliaci (dokumenty původně evidované pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP) neobsahují utajované informace a že při přezkumu dokumentu adresovaném předsedovi vlády ČR (dokumentu původně evidovaného pod č. j. T 14/2022-OST-OLP) nebylo shledáno, že by případné vyzrazení informace mělo za následek vážnou újmu České republiky. K tomu však dodala, že informace v tomto dokumentu obsažené se v obdobné podobě nacházejí i v jiných dokumentech účastníka řízení ve stupni utajení Vyhrazené, přičemž odpovídají položce 4 přílohy č. 13 k nařízení vlády č. 522/2005 Sb.

Konkrétnější zdůvodnění uvádí v dokumentu u účastníka řízení evidovaném pod č. j. V 42/2023-KPR-OST-OBŘ. Tento dokument a dokument původně evidovaný pod č. j. T 14/2022-OST-OLP, nyní V 47/2023-KPR/OST, si NBÚ vyžádal, oba utajované dokumenty jsou součástí spisového materiálu a slouží jako podklady pro vydání rozhodnutí. S ohledem na utajení obou dokumentů se zde NBÚ omezí na konstatování, že účastník řízení dostatečným způsobem zdůvodnil snížení stupně utajení na dokumentu původně evidovaném pod č. j. T 14/2022-OST-OLP.

K uvedenému NBÚ konstatuje, že plně respektuje princip odpovědnosti původce za stanovení stupně utajení informace, který plyne ze zákona. Platí, že původce utajované informace je ten, kdo utajovanou informaci klasifikuje stupněm utajení, a tak posuzuje dopady zneužití či vyzrazení dané informace, a zároveň za to nese odpovědnost. Stejně tak je původce odpovědný za přiřazení utajované informace pod konkrétní položku seznamu utajovaných informací. NBÚ jako ústřední správní úřad pro oblast ochrany utajovaných informací je však povinen se zabývat dodržováním zákonem stanovených povinností. V případě, že vyvstane podezření z porušení zákona, spočívající ať už v účelovém jednání či v jednání, které pramení z neznalosti právních předpisů v oblasti ochrany utajovaných informací, NBÚ je v souladu se zákonem oprávněn u daného subjektu zkontrolovat dodržování ochrany utajovaných informací, popř. uložit správní trest.

V daném případě vyvstaly pochybnosti o správném postupu účastníka řízení, kdy tento vyznačil stupeň utajení Tajné na rozhodnutích o aboliaci (dokumentech původně evidovaných pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP) a dále jako původce vyznačil stupeň utajení Tajné na dokumentu, který adresoval předsedovi vlády ČR (dokumentu původně evidovaném pod č. j. T 14/2022-OST-OLP).

Na základě uvedeného tedy NBÚ musel posoudit a rozhodnout, zda postup účastníka řízení při utajení všech tří dokumentů nebyl v rozporu se zákonem. Zásadním úkolem NBÚ bylo zjistit, zda předmětné dokumenty obsahují utajované informace, popřípadě jakého stupně utajení.

Utajovanou informací ve smyslu zákona je pouze taková informace, která splňuje všechny formální znaky a zároveň znak materiální.

Prvním formálním znakem, který musí informace mít, aby byla utajovanou informací ve smyslu zákona je to, že musí být zaznamenána. Dalším formálním znakem utajované informace je požadavek na její označení v souladu se zákonem a dále musí být informace uvedena v seznamu utajovaných informací stanoveným nařízením vlády č. 522/2005 Sb.

Jednotlivé utajované informace jsou ve zmíněném seznamu utajovaných informací stanoveným nařízením vlády č. 522/2005 Sb. klasifikovány do jednoho či více stupňů utajení.

Příloha č. 13 nařízení vlády č. 522/2005 Sb. obsahuje seznam pěti typů utajovaných informací v oblasti působnosti účastníka řízení. U každé jednotlivé informace je rovněž stanoven nejvyšší možný stupeň utajení. První položkou je Komplexní systém zabezpečení Českých korunovačních klenotů, se stanoveným stupněm utajení Vyhrazené až Důvěrné. Druhou položku představují Komplexní plány systému kolektorů a štol Pražského hradu, rovněž s rozmezím Vyhrazené až Důvěrné, následuje třetí položka, kterou je Komplexní systém fyzické, technické a režimové ochrany Pražského hradu, Státního zámku Lány a dalších objektů určených pro potřeby prezidenta republiky, se stejným rozsahem jako předchozí dvě položky. Čtvrtá položka zahrnuje Informace o přípravě rozhodnutí prezidenta republiky, pouze ve stupni utajení Vyhrazené a pátou položkou, pro daný případ relevantní, jsou Informace o přípravě rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii, přičemž stupeň utajení je určen v rozmezí Vyhrazené až Důvěrné.

Jak je uvedeno výše, všechny tři dokumenty byly označeny stupněm utajení Tajné podle přílohy č. 17 bodu č. 3 nařízení vlády č. 522/2005 Sb. Pod tento bod konkrétně spadají utajované informace, kterými jsou Analýzy rizik a hrozeb týkající se bezpečnosti České republiky, a to v rozsahu Vyhrazené až Přísně Tajné. Podle zjištění NBÚ se jedná o ojedinělý případ takto označených žádostí účastníka řízení adresovaných předsedovi vlády ČR. Nová bezpečnostní ředitelka konstatovala, že dokument adresovaný předsedovi vlády ČR odpovídá položce 4 přílohy č. 13 k nařízení vlády č. 522/2005 Sb.

V této věci NBÚ uvádí, že je vždy úkolem původce zvolit příhodnou položku ze seznamu utajovaných informací, přičemž platí, že jednotlivé seznamy jsou prostupné, a původce se tak nemusí omezovat jen na seznam utajovaných informací v rámci své působnosti, nicméně je nutné, aby byl původce schopen zdůvodnit svůj postup a uvést argumenty, proč využil daný seznam utajovaných informací a konkrétní položku. Účastník řízení však v rámci řízení nebyl schopen aplikaci přílohy č. 17 nařízení vlády č. 522/2005 Sb. u předmětných dokumentů vysvětlit. Dokonce sám uznal, že využití přílohy č. 17 bylo chybné a v souladu se svými novými závěry provedl tomu odpovídající změny.

Aby se jednalo o utajovanou informaci, je nezbytné, aby byl zároveň naplněn materiální znak, který je určován podle toho, zda vyřazení nebo zneužití informace může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné. Újmou se rozumí skutečné poškození zájmu České republiky i jeho ohrožení. Podle závažnosti možného poškození nebo ohrožení zájmu České republiky pak zákon klasifikuje utajované informace příslušným stupněm utajení. Zákon rozlišuje mimořádně závažnou, závažnou a prostou újmu. Za nejméně závažnou se pak považuje nevýhodnost pro zájmy České republiky.

Z uvedeného plyne, že i kdyby v daném případě byla položka č. 17 nařízení vlády č. 522/2005 Sb. vhodná k využití, původce byl povinen ještě zkoumat materiální stránku informace, tedy zda v případě zneužití nebo vyřazení konkrétní informace nastane újma zájmu České republiky předpokládaná v § 3 zákona. Uvedené ustanovení újmu, která spočívá jak v poškození, tak v ohrožení zájmu České republiky, rozděluje podle závažnosti do kategorií, tak jak je uvedeno výše. V daném případě původce všechny tři dokumenty označil stupněm utajení Tajné, to znamená, že pokud by informace v těchto dokumentech obsažené byly vyřazeny neoprávněnou osobě či byly zneužity, vznikla by vážná újma zájmu České republiky, přičemž následkem může být podle § 3 odst. 3 zákona a) ohrožení svrchovanosti, územní celistvosti a demokratických základů České republiky, b) značná škoda České republiky ve finanční, měnové nebo hospodářské oblasti, c) ztráty na lidských životech nebo ohrožení

zdraví obyvatel, d) narušení vnitřního pořádku a bezpečnosti České republiky, e) vážné ohrožení bojeschopnosti ozbrojených sil České republiky, Organizace Severoatlantické smlouvy nebo jejího členského státu nebo členského státu Evropské unie, f) vážné ohrožení významných bezpečnostních operací nebo činnosti zpravodajských služeb, g) vážné ohrožení činnosti Organizace Severoatlantické smlouvy, Evropské unie nebo členského státu, h) vážné narušení diplomatických vztahů České republiky k Organizaci Severoatlantické smlouvy, Evropské unii nebo členskému státu nebo jinému státu, nebo i) vážné zvýšení mezinárodního napětí.

Ani v tomto případě účastník řízení nevysvětlil, jakým způsobem byla při vzniku předmětných informací zkoumána jejich materiální stránka a co ho vedlo ke klasifikaci informací stupněm utajení Tajné. Skutečnost, že informace v předmětných dokumentech byly původně klasifikovány chybně, potvrzuje i to, že účastník řízení přezkoumal materiální stránku informací a původní klasifikaci informací a tomu odpovídající označení dokumentů změnil. Účastník řízení konstatoval, že materiální stránka u informací v dokumentech původně evidovaných pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP naplněna není a nebyla, a u informace v dokumentu původně evidovaném pod č. j. T 14/2022-OST-OLP materiální stránka sice naplněna byla, ale v menší míře, vyobrazení této informace neoprávněné osobě či její zneužití je pro zájmy České republiky nevýhodné, přičemž následkem podle § 3 odst. 5 zákona může být a) narušení činnosti ozbrojených sil České republiky, Organizace Severoatlantické smlouvy nebo jejího členského státu nebo členského státu Evropské unie, b) zmaření, ztížení anebo ohrožení prověřování nebo vyšetřování ostatních trestných činů než uvedených v odstavci 4 písm. f) nebo usnadnění jejich páchaní, c) poškození významných ekonomických zájmů České republiky nebo Evropské unie nebo jejího členského státu, d) narušení důležitých obchodních nebo politických jednání České republiky s cizí mocí, nebo e) narušení bezpečnostních operací nebo činnosti zpravodajských služeb.

Splňuje-li informace všechny formální i materiální znaky, je původce povinen na ní vyznačit předepsané náležitosti, kterými jsou název původce, stupeň utajení informace, její evidenční označení a datum jejího vznik.

NBÚ se seznámil s oběma rozhodnutími prezidenta republiky i s dokumentem adresovaným předsedovi vlády ČR, rovněž zhodnotil vyjádření obou bezpečnostních ředitelů působících u účastníka řízení. Při hodnocení oprávněnosti utajení dokumentů se NBÚ zaměřil zejména na to, zda je zde naplněn materiální znak utajované informace. Na základě analýzy dokumentu adresovanému předsedovi vlády ČR, tj. dokumentu původně evidovaného pod č. j. T 14/2022-OST-OLP dospěl NBÚ k závěru, že informace v něm obsažené neodpovídají stupni utajení Tajné, ale NBÚ se shoduje s novým hodnocením účastníka řízení, že informace obsažené v utajovaném dokumentu mohou způsobit nevýhodnost pro zájmy ČR a utajovaný dokument tak měl být ke dni vzniku označen stupněm utajení Vyhrazené. Konkrétní údaje zde nemohou být s ohledem na utajovaný charakter dokumentu uvedeny. Analýzou rozhodnutí prezidenta republiky o abolicí, tj. dokumentů původně evidovaných pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP dospěl NBÚ k závěru, že tyto dokumenty utajované informace neobsahují, jinými slovy v těchto dokumentech nejsou informace, jejichž vyobrazení neoprávněné osobě nebo zneužití by mohlo být nevýhodné pro zájmy České republiky nebo by České republice mohlo způsobit újmu.

Z uvedeného pak plyne závěr NBÚ, že při klasifikaci dokumentů původně evidovaných pod č. j. 14/2022-OST-OLP, T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP byl porušen zákon.

V rámci své obhajoby účastník řízení sdělil, že k přezkumu podle § 22 zákona došlo bezodkladně po zjištění nejasností v této věci, resp. po upozornění a konzultaci ze strany NBÚ. Účastník řízení se dále hájí tím, že přezkum dokumentů byl proveden náležitě a bez zbytečného odkladu, jakmile došlo v rámci účastníka řízení k personálnímu obsazení pozic způsobilých pro provedení takového přezkumu a současně v okamžiku, kdy se kompetentní pracovníci seznámili s dostupnými informacemi k dané

věci. Rovněž účastník řízení dodává, že v návaznosti na svá zjištění přijal a aplikoval závěry, které z něj vyplynuly a přijatá zákonná opatření, o nichž byly informovány všechny příslušné osoby.

K uvedenému NBÚ uvádí, že hodnotí přístup účastníka řízení k řešení nastalé situace a rovněž komunikaci se správním orgánem jako velice aktivní a efektivní.

IV.

NBÚ poté vyhodnotil veškeré podklady v souladu s § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu a dospěl k závěru, že se účastník řízení dopustil přestupku podle § 153 odst. 1 písm. g) zákona. Uvedeného přestupku se konkrétně dopustil tím, že jako původce vyznačil stupeň utajení Tajné na dokumentech původně evidovaných pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP, aniž by byly informace v nich obsažené uvedeny v seznamu utajovaných informací a aniž by jejich vyzrazení nebo zneužití mohlo způsobit vážnou újmu zájmu České republiky a tím, že jako původce vyznačil stupeň utajení Tajné na dokumentu evidovaném pod č. j. T 14/2022-OST-OLP, aniž by vyzrazení nebo zneužití informací v tomto dokumentu obsažených mohlo způsobit vážnou újmu zájmu České republiky.

Předmětné jednání účastníka řízení je protiprávní, za přestupek je zákonem výslovně označeno, zároveň vykazuje všechny znaky skutkové podstaty přestupku a materiální znak přestupku. Svým jednáním spočívajícím v nesprávné klasifikaci informací obsažených v předmětných dokumentech a v nesprávném vyznačení stupně utajení Tajné na rozhodnutích prezidenta republiky o abolici, dokumentech původně evidovaných pod č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP, které neobsahovaly žádné utajované informace, a na dokumentu adresovaném předsedovi vlády ČR, dokumentu původně evidovaném pod č. j. T 14/2022-OST-OLP, který obsahoval utajované informace stupně utajení Vyhrazené, účastník řízení porušil zájem státu na dodržování povinností v oblasti ochrany utajovaných informací.

Tím, že byly dva z výše uvedených dokumentů utajeny neoprávněně, tedy ačkoli nebyly naplněny všechny znaky utajované informace, byly jako utajované informace označeny, tím se jim poskytla ochrana, která jim nenáležela a byl znemožněn přístup k informaci neutajované, na kterém je právní zájem.

Podle § 21 odst. 1 zákona je původce povinen vyznačit podstatné náležitosti na informaci, která naplňuje znaky § 4 zákona (toto ustanovení vymezuje, jakým stupněm utajení se klasifikují utajované informace) a je uvedena v seznamu utajovaných informací. V případě dvou rozhodnutí prezidenta republiky o abolici naplněny znaky § 4 zákona nebyly vůbec, v případě dokumentu adresovaném předsedovi vlády ČR byl kromě nesprávné aplikace konkrétně uváděné položky nařízení vlády č. 522/2005 Sb. chybně stanoven stupeň utajení informace v dokumentu obsažené.

Ačkoli nebo právě proto, že za klasifikaci informace správným stupněm utajení je odpovědný původce, není jeho pozice absolutní. NBÚ je v rámci řízení o přestupku, jakožto vrcholná autorita v oblasti ochrany utajovaných informací, oprávněn shledat jeho postup jako nesprávný a zjištěné pochybení je oprávněn sankcionovat. Jak je již uvedeno shora, v posuzovaném případě byl podnět pro zahájení řízení o přestupku shledán na základě analýzy otevřených zdrojů, kdy typově obdobné případy nebyly v minulosti ze strany původce klasifikovány jako utajovaná informace, oproti zde zmiňovaným dokumentům. V řízení o přestupku podle § 153 odst. 1 písm. g) zákona NBÚ postup původce autoritativně přezkoumá a buď se s názorem původce ztotožní nebo jej shledá jako protiprávní. V posuzovaném případě byly utajované dokumenty vyznačeny stupněm utajení Tajné dne 27. 6. 2022, v mezidobí, co bylo řízení o přestupku vedeno, původce, a není rozhodné, že v jiném personálním obsazení, rozhodl o přezkumu důvodnosti trvání stanoveného stupně utajení. Na základě provedeného přezkumu došlo u dvou dokumentů (č. j. T 15/2022-OST-OLP a T 16/2022-OST-OLP) ke zrušení stupně

utajení a u jednoho dokumentu byl stupeň utajení změněn (č. j. T 14/2022-OST-OLP). NBÚ v rámci řízení prozkoumal uvedené dokumenty a po provedeném přezkumu konstatuje shodně jako závěry původce, že předmětné dokumenty nebylo možno označit stupněm utajení Tajné, neboť nebyly naplněny jak formální, tak materiální znaky potřebné pro klasifikaci těchto dokumentů uvedeným stupněm utajení.

Naplněna je rovněž společenská škodlivost daného jednání, spočívající v nedodržování povinností zajišťujících ochranu utajovaných informací. Účastník řízení byl povinen postupovat v souladu se zákonem, měl posoudit, zda vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití informací obsažených v předmětných dokumentech může způsobit újmu zájmům České republiky nebo může být pro zájem České republiky nevýhodné. Z analýzy podkladových materiálů, včetně tří předmětných dokumentů plyne, že je zcela nepochybné, že účastník řízení postupoval při klasifikaci dokumentů, respektive informací v nich obsažených, nesprávně. O tom svědčí mimo jiné i skutečnost, že účastník řízení nebyl v rámci řízení schopen vysvětlit, v čem konkrétně spatřoval riziko, že vyzrazení těchto informací neoprávněné osobě nebo jejich zneužití může způsobit vážnou újmu zájmům České republiky.

Nutno podotknout, že vedle zájmu na ochraně utajovaných informací stojí zájem společnosti na kontrole veřejné správy, kdy mohou být neutajované informace, v souladu s právními předpisy, zejména se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zpřístupňovány veřejnosti. V daném případě spatřuje NBÚ společenskou škodlivost v tom, že informace, které neměly být utajovány (rozhodnutí prezidenta republiky o abolicí), tak byly vyloučeny z okruhu informací, u kterých by přicházelo v úvahu posouzení, zda existuje právo na jejich poskytnutí veřejnosti v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Škodlivost jednání účastníka řízení tak NBÚ spatřuje především v tom, že účastník řízení jako orgán veřejné správy postupoval v rozporu s povinnostmi, které mu jako orgánu veřejné správy právní řád České republiky ukládá. Účastník řízení jako orgán veřejné moci by měl být přitom z podstaty garantem dodržování povinností stanovených právními předpisy.

V.

Po provedení dokazování, vyvození náležitých skutkových a právních zjištění a zvážení všech kritérií stanovených zákonem přistoupil správní orgán k úvahám o druhu správního trestu. Při určení druhu správního trestu správní orgán postupoval v souladu s § 37 zákona o přestupcích a přihlédl zejména k povaze a závažnosti přestupku podle § 153 odst. 1 písm. g) zákona a ke všem polehčujícím a přitěžujícím skutečnostem.

Škodlivý následek NBÚ spatřuje zejména v tom, že uvedeným konáním účastníka řízení byl ohrožen zájem státu na tom, aby byly jako utajované informace označeny pouze takové informace, které naplňují zákonné definiční znaky utajované informace, aby byla dodržována administrativní bezpečnost, jejímž prostřednictvím je zajišťováno formální vyznačení údajů na utajované informaci a z toho plynoucí zřejmá a příslušná úroveň ochrany utajovaných informací ve vztahu ke stanovenému stupni utajení a rovněž v tom, že došlo k narušení rovnováhy mezi přístupem k utajovaným informacím a informacím, které utajovány nejsou, a mohou tak být za určitých podmínek poskytnuty veřejnosti.

NBÚ uvádí, že k založení odpovědnosti za přestupek podle § 153 odst. 1 písm. g) zákona není vyžadováno zavinění. K odpovědnosti za uvedený přestupek je postačující skutečnost, že došlo k porušení povinností stanovených zákonem, resp. k naplnění skutkové podstaty daného přestupku, jehož spácháním byla porušena pravidla zajišťující ochranu utajovaných informací.

Na základě podkladových materiálů, zejména vyjádření účastníka řízení a údajů z jednacího protokolu, NBÚ v dané věci rovněž vyloučil, že by se jednalo o exces ze strany jednotlivce.

Z § 29 písm. a) zákona o přestupcích vyplývá, že odpovědnost za přestupek zaniká uplynutím promlčecí doby, přičemž podle § 30 zákona o přestupcích promlčecí doba činí 1 rok, nebo 3 roky, jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100.000 Kč. V daném případě tedy promlčecí doba činí 3 roky. K promlčení v daném případě nedošlo.

Jako přitěžující okolnost NBÚ zhodnotil, že za účastníka řízení od samého počátku jednaly osoby, které mají přístup k utajovaným informacím, jsou pravidelně proškoleny podle zákona a mají si být svých práv a povinností vědomy.

Jako polehčující okolnost byla shledána skutečnost, že se jedná o první takové zjištěné pochybení ze strany účastníka řízení. NBÚ rovněž přihlédl k aktivnímu přístupu účastníka řízení po celou dobu správního řízení. Ve prospěch účastníka řízení byla zohledněna také skutečnost, že v průběhu správního řízení došlo ze strany účastníka řízení k odstranění pochybení.

Výše pokuty byla správním orgánem určena v souladu s § 2 správního řádu a odpovídá okolnostem daného případu. NBÚ ve své rozhodovací praxi vždy bere v potaz zásadu legitimního očekávání, která ukládá správnímu orgánu brát na zřetel, aby při rozhodování skutkově shodných anebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Nutno poznamenat, že tento případ je první svého druhu, který NBÚ řeší, ve své praxi se doposud nesetkal se skutkově shodným či podobným případem.

Přestože za uvedený přestupek může být uložena pokuta až do výše 300.000,- Kč, s ohledem na výše uvedené polehčující okolnosti NBÚ rozhodl uložit účastníku řízení pokutu na spodní zákonné hranici. NBÚ upřednostnil zejména preventivně výchovnou funkci právní odpovědnosti a dospěl k závěru, že ukládaná pokuta je přiměřená a odpovídající okolnostem.

NBÚ uložil účastníku řízení povinnost nahradit náklady řízení, jejichž výše je stanovena paušální částkou podle § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podle § 152 správního řádu podat rozklad, a to nejpozději do 15 dnů ode dne jeho oznámení k řediteli NBÚ podáním učiněným u NBÚ. Rozkladem lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Rozklad jen proti odůvodnění rozhodnutí není přípustný. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

otisk úředního razítka

Mgr. Jiří Malý
ředitel odboru právního a legislativního
elektronicky podepsáno

